

Reykjavík 29. desember 2017
1702003SA AGB
Málalykill: 01.00

Efni: Yfirlit yfir álit síðanefndar frá upphafi 2014

2/2017 Álit 30. október 2017 um erindi Innri endurskoðunar Reykjavíkurborgar í bréfi, dags. 15. september 2017.

- Álitaefni** Hvort hugmyndir um að gefa út blað til að bæta gengi borgarstjórnarflokks og fjármagna útgáfunu með auglýsingum frá hagsmunaaðilum feli í sér brot á siðareglum borgarfulltrúa.
- Niðurstaða** Gögn sýna ekki fram á að farið hafi verið á svig við siðareglur þar sem eingöngu er um hugmyndir að ræða sem hafa ekki komist til framkvæmda en útlistunin er þess eðlis að ef slík áform væru framkvæmd með þátttöku og samþykki kjörinna fulltrúa bryti það augljóslega í bága við 2. gr. siðareglna kjörinna fulltrúa hjá Reykjavíkurborg þar sem segir að kjörnir fulltrúar skuli ekki framkvæma neitt það sem er til þess fallið að vekja grunsemdir um að annað en lögmet og málefnaleg sjónarmið ráði för við stjórn borgarinnar.

1/2017 Álit 29. júlí 2017 um erindi forsetanefndar Hafnarfjarðarkaupstaðar í bréfi, dags. 31. janúar 2017.

- Álitaefni** Óskað eftir áliti um tillögu um viðbótarmálgrein við 2. gr. siðareglna kjörinna fulltrúa hjá Hafnarfjarðarbæ sem kveði á um að kjörnir fulltrúar skuli í störfum sínum koma fram af drengskap og háttvísi og sýna hver öðrum, íbúum, starfsmönnum og viðskiptavinum bæjarfélagsins fulla virðingu í ræðu, riti og framkomu. Þeir skuli hafa það hugfast að orðspor allra kjörinna fulltrúa byggist á framgöngu sérhvers kjörins fulltrúa. Hvort nefndinni sé kunnugt um slíkt orðalag í siðareglum og hvort nefndin telji ákvæðið íþyngjandi fyrir kjörna fulltrúa, s.s. út frá reglum um tjáningarfrelsi.

Niðurstaða Skýr fordæmi eru fyrir því í staðfestum siðareglum annarra sveitarfélaga á Íslandi að kveðið sé á um þau atriði sem óskað var álits á; annars vegar að kjörnir fulltrúar skuli sýna drengskap, háttvísi og virðingu og hins vegar að þeir skuli hafa hugfast að framganga hvers og eins snertir orðspor þeirra allra. Ákvæðin eru ekki íþyngjandi í sjálfu sér, en mögulegt getur verið að mistúlka þau þannig að þau verði íþyngjandi. Minnka má hættuna á slíku með því að taka sérstaklega fram í siðareglum að ákvæðin skerði ekki tjáningarfrelsi. Mikilvægasta forvörnin er þó sú, að fram fari opin og sanngjörn umræða meðal kjörinna fulltrúa, þar sem þeir móti sameiginlegan skilning á þeim kröfum og viðmiðum sem í ákvæðunum felast.

3/2016 **Álit 29. nóvember 2016 um erindi skrifstofu borgarstjórans í Reykjavík í bréfi, dags. 12 ágúst 2016.**

Álitaefni Hvort það sé andstætt, eða fari gegn anda 2. gr. siðareglna kjörinna fulltrúa hjá Reykjavíkuborg ef við ákvörðunartöku sé farið gegn álitum umboðsmanns borgarbúa við ráðstöfun fjármuna.

Niðurstaða Mál þetta er almennt til marks um mikilvægi sterks innra eftirlits með starfsháttum sveitarstjórna, ekki síst hinna stærri. Stofnun embættis umboðsmanns borgarbúa árið 2013 var mikilvægt skref í þessa átt. Til að embættið megi þjóna tilgangi sínum þarf vægi þess innan stjórnkerfisins hins vegar að vera tryggt. Það verður að vera sem óháðast þeim aðilum sem það hefur eftirlit með svo að hæfilegt jafnvægi megi ríkja á milli ólíkra arma. Þá er lykilatriði að vel takist til við að móta og viðhalda stofnanamenningu sem styður við hlutverk embættisins og hamlar gegn því að álit þess verði að bitbeini eða vopni í pólitískri baráttu. Það ætti að vera sameiginlegt keppikefli allra sem að sveitarstjórn koma að starfshættir séu eins vandaðir og kostur er.

2/2016 **Álit 14. júní 2016 um erindi forsætisnefndar Reykjavíkurborgar í bréfi, dags. 6. apríl 2016.**

Álitaefni Málefni tengd aflandsfélögum í eigu borgarfulltrúa.

Niðurstaða Skráðar siðareglur kjörinna fulltrúa eru liður í viðleitni þeirra til að sýna almenningi fram á að þeir starfi af heilindum að almannahag. Sú ákvörðun að velja einkaeignum sínum ógagnsæjan stað í aflandsfélagi gengur þvert gegn slíkri viðleitni.

1/2016	Álit 14. júní 2016 um erindi Grétars H. Guðmundssonar í bréfi, dags. 27. mars 2016, vegna meints brots á siðareglum Ásahrepps.
Álitaefni	Álitaefni sem lúta að framkvæmd stjórnsýslureglna hjá sveitarfélaginu og 20. gr sveitarstjórnarlaga um hæfi sveitarstjórnarmanna.
Niðurstaða	Skýringar og eftirlit með framkvæmd ákvæða sveitarstjórnarlaga eru á forræði innanríkisráðherra og ráðuneytis hans. Frávísun með vísun til 3. mgr. 2. gr. málsmeðferðarreglna þar sem segir að siðanefnd taki að öllu jöfnu ekki til meðferðar mál sem eru eða geta komið til umfjöllunar hjá öðrum aðilum.
1/2015	Álit 26. apríl 2016 um erindi Jónasar Skaftasonar í bréfi, dags. 19. október 2015.
Álitaefni	Samskipti við Blönduósbæ fyrr og síðar.
Niðurstaða	Upphafsaðhugun leiddi í ljós að skilyrði málsmeðferðar eru ekki uppfyllt þar sem lýsing á málsatvikum nægir ekki til að unnt sé að greina almenna skírskotun þannig að draga megí lærdóma af umfjöllun nefndarinnar.
3/2014	Álit 10. október 2014 um erindi N-listans í Sveitarfélaginu Garði í bréfi, dags. 16. september 2014.
Álitaefni	Hvort hæfisregla 2. mgr. 20. gr. sveitarstjórnarlaga hafi verið brotin.
Niðurstaða	Frávísun með vísun til þess að hægt er að skjóta álitamálum er varða hugsanleg brot á ákvæðum sveitarstjórnarlaga, þ. á m. á ákvæðum um hæfi, til innanríkisráðuneytisins og siðanefndin hafi ekki umboð til að fjalla um slík mál.
2/2014	Álit 12. janúar 2015 um erindi S. Guðrúnar Hauksdóttur og Helgu Helgadóttur bæjarfulltrúa í Fjallabyggð í bréfi, dags. 26. ágúst 2014.
Álitaefni	Hvort bréfitarar hafi með framgöngu á bæjarstjórnarfundi brotið 4. gr. siðareglna fyrir kjörna fulltrúa Fjallabyggðar, sem kveður á um að þeir skuli koma fram af háttvísi.

Niðurstaða	Af máli þessu má m.a. draga þann lærdóm að skráðar siðareglur geta stutt við vandaða starfshætti sveitastjórna með því að kjörnir fulltrúar noti siðareglurnar til að ígrunda eigin starfshætti, til að bæta þá og setja sér markmið. Með þetta hugarfar að leiðarljósi geta kjörnir fulltrúar, óháð pólitískri stöðu, reynt að leysa úr samskiptaágreiningi með samræðu sín á milli sem vísar í siðareglurnar sem sameiginlegan grundvöll. Siðanefndin minnir á mikilvægi þess að kjörnir fulltrúar, sem hljóta oft að vera ósammála um málefni sveitastjórnarinnar, rækti með sér sameiginlegan ásetning um að koma ávallt fram af drengskap og háttvísi og sýni hver öðrum, íbúum, viðskiptavinum og starfsmönnum sveitarfélagsins fulla virðingu í ræðu, riti og framkomu.
1/2014	Álit 22. apríl 2014 um erindi Arnbjargar Sveinsdóttur forseta bæjarstjórnar Seyðisfjarðarkaupstaðar í bréfi, dags. 23. mars 2014, og erindi bæjarfulltrúanna Önnu Guðbjargar Sigmarsdóttur og Þórunnar Hrundar Óladóttur í tölvupósti 14. mars 2014.
Álitaefni	Hvort bæjarfulltrúar hafi farið á svig við 2. gr. siðareglna fyrir kjörna fulltrúa Seyðisfjarðarkaupstaðar um hvernig þeir eigi að koma fram og hvaða sjónarmið þeir eigi að hafa í heiðri við ákvörðunartöku og 6. gr. um að þeim beri að setja almannahagsmuni ofar sérhagsmunum og hvernig þeir eigi að bregðast við þegar þeir eru vanhæfir til að fjalla um mál vegna tengsla við það.
Niðurstaða	Kjörnir fulltrúar verða að forðast að nota skráðar siðareglur sem tæki í pólitískum ágreiningi. Ásökun um brot á siðareglum er ávallt alvörumál og snertir mannorð fólks. Hlutverk siðareglna er m.a. að hvetja kjörna fulltrúa til sjálfsgagnrýni svo að þeir séu ávallt á varðbergi gagnvart því að sérhagsmunir hafi óeðlileg áhrif á störf þeirra í þágu almannahagsmuna. Þegar varafulltrúi tekur sæti aðalfulltrúa vegna vanhæfis þess síðarnefnda er mikilvægt að varafulltrúinn gæti þess vandlega að verða ekki fyrir áhrifum frá skoðunum eða hagsmunum hins vanhæfa. Til að svo megi verða er að sjálfsögðu brýnt að sá sem er vanhæfur haldi sig á allan hátt til hlés í almennri umræðu um viðkomandi málefni á meðan það er til umfjöllunar hjá sveitarfélaginu. Loks er minnt á mikilvægi þess að kjörnir fulltrúar, sem hljóta oft að vera ósammála um málefni sveitastjórnarinnar, rækti með sér sameiginlegan ásetning um að koma ávallt fram af drengskap og háttvísi og sýni hver öðrum, íbúum, viðskiptavinum og starfsmönnum sveitarfélagsins fulla virðingu í ræðu, riti og framkomu.

